

Luku 4

1800-luvun kansainvälinen politiikka

Oppikirjan s. 28- 44

Kotitehtävät

Lue oppikirjan sivut 28-31:

- 1. Mitkä tekijät horjuttivat 1800-luvun lopun Euroopassa valtioiden välistä tasapainoa?**
- 2. Kuvatehtävä, s. 29: Ranskalainen pilakuva Saksan keisari Wilhelm I:stä vuodelta 1870. Minkälaisen kuvan pilapiirros antaa Saksan keisarista?**
- 3. Mihin Saksan nousu suurvallaksi perustui?**

Wienin kongressi

1. Turvallisuusperiaate

- Ranska ympäröidään puskurivaltioilla.

2. Laillisuusperiaate

- Valtaan palautetaan ennen vuotta 1789 hallinneet hallitsijasuvut.

3. Tasapainoperiaate

- Kaikki suurvallat pidetään tasavahvoina.

→ Neliliitto ja Pyhä allianssi

- Napoleonin kukistaminen ja Ranskan laajentumisen estäminen!
- Reaktio vallankumouksia vastaan!
- Hallitsijat lupaavat, etteivät sodi keskenään, mutta auttavat toisiaan, jos kansalaiset kapinoivat

Status quo!

WIENIN KONGRESSI

- Aluemuutoksia (esim.):
 - Venäjälle: Suomi, Puola ja Bessarabia
 - Preussille: Reininmaa, osa Saksia
 - Itävallalle: Venetsia, Lombardia
 - IB:lle: Malta, Helgoland, Ceylon, Hyväntoivonniemi
- Muuta:
 - Saksan liitto (löyhä 39 valtion liitto)
 - Ruotsi-Norjan kuningaskunta
 - Alankomaiden kuningaskunta (->1830)
 - Sveitsin koskemattomuus vahvistettiin (22 Kantonia)

• Nationalismi ja liberalismi rikkoivat tasapainoa
1800-luvun puolivälissä:

- "Euroopan hullu vuosi" 1848, kapinoita ja vapausvaatimuksia

Kapinointia Pariisissa 1848

1. Mitkä tekijät horjuttivat 1800-l Euroopassa valtioiden välistä tasapainoa?

1. **Teollistuminen** muutti maiden voimasuhteita (paransi resursseja ja mahdollisti kilpavarustelun).
 2. **Imperialismi** toi maille valtaa (pääomia, raaka-aineita ja poliittista valtaa).
 3. **Porvariston voimistuminen** (lisäsi valtioiden taloudellista aktiviteettia ja voimavaroja).
 4. **Nationalismi** vahvisti itsetuntoa (sai valtion ja kansan luottamaan itseensä ja aliarvioimaan vastustajia).
- **Saksan ja Italian yhdistyminen.**

Saksan yhdistyminen Preussin johdolla 1871

- Sota Ranskaa vastaan 1870–71
- Itävalta jäi ulkopuolelle

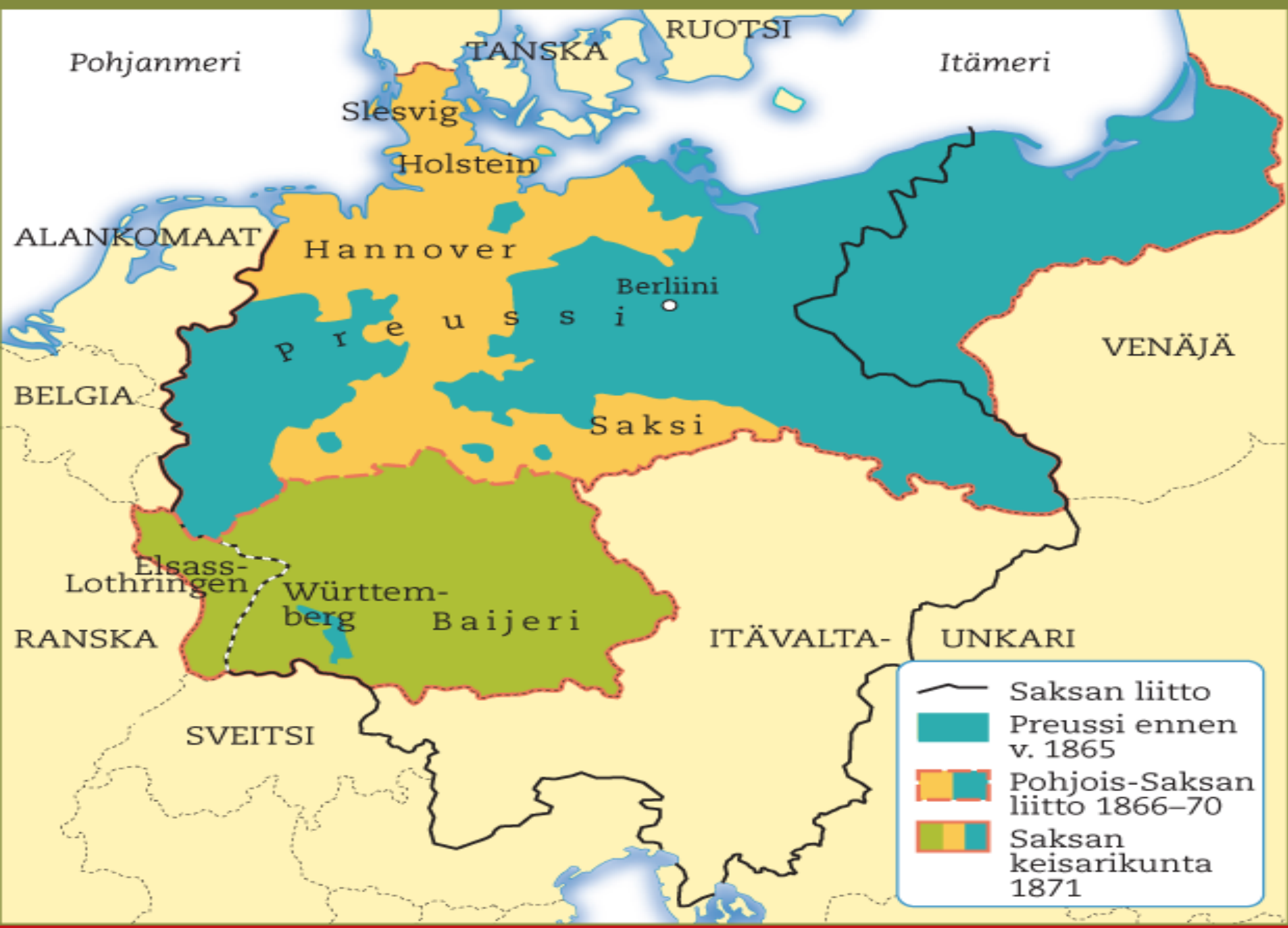
THE GERMAN REICH
1871-1918

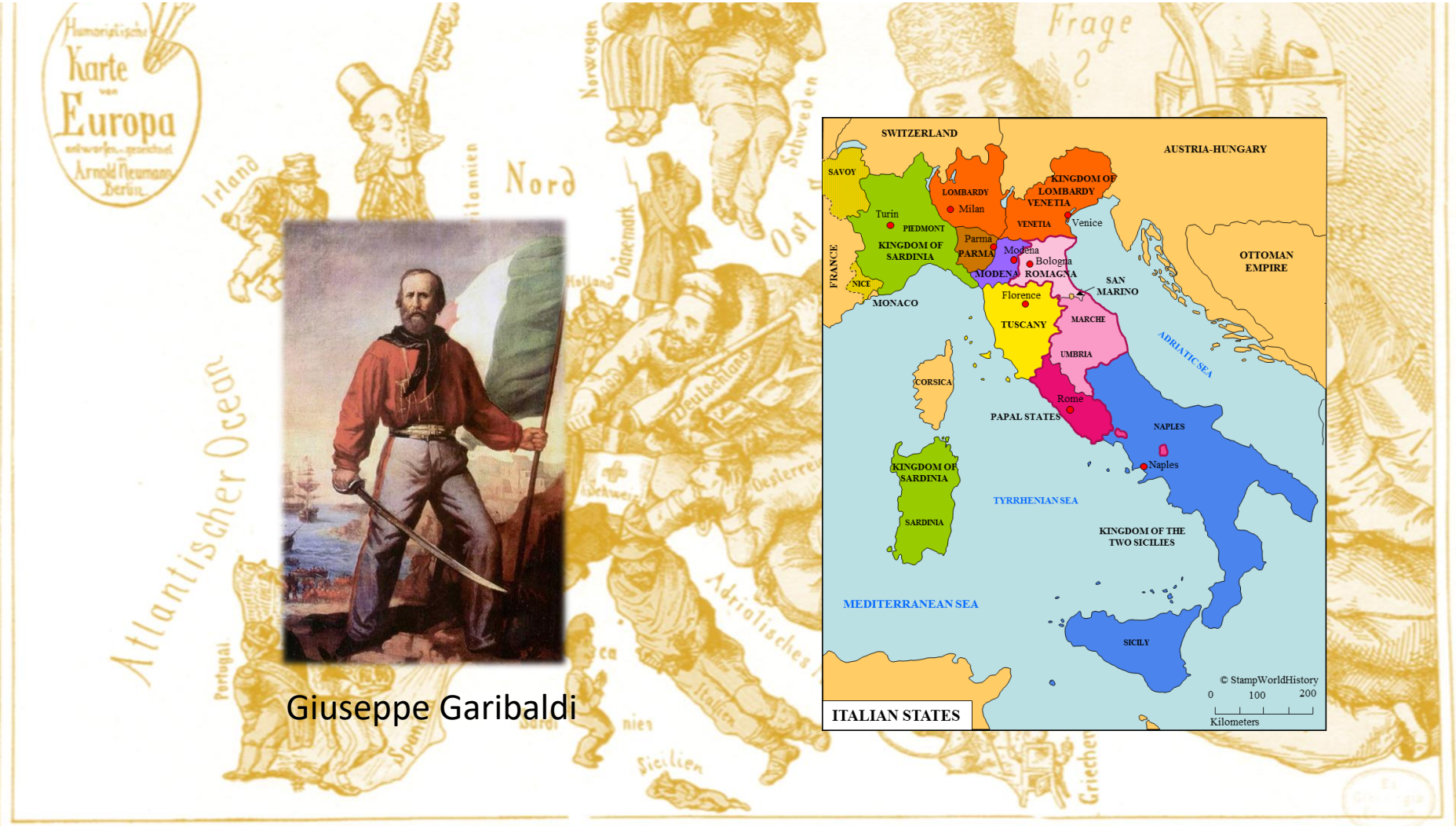
Vilhelm I kruunataan Saksan keisariksi Versaillesissa 1871

PHZ	= Fürstentum Hohenzollern (im Preußen)
LD	= Fürstentum Lippe
OLD	= zu Großherzogtum Oldenburg
RL	= Fürstentum Reuß ältere Linie
RS	= Fürstentum Reuß jüngere Linie
SA	= Herzogtum Sachsen-Altenburg
SCG	= Herzogtum Sachsen-Coburg und Gotha
SL	= Fürstentum Schaumburg-Lippe
SWG	= Herzogtum Sachsen-Meiningen
SB	= Fürstentum Schwarzburg-Rudolstadt
SWB	= Fürstentum Schwarzburg-Byndorf
W	= Großherzogtum Sachsen-Westmeißen
W	= Fürstentum Waldeck und Pyrmont (Landesteil Preußen)

Saksan yhdistyminen 1871

• Nationalismi murtaa *Status quon* ja muuttaa Euroopan karttaa → Italia yhdistyy 1861

Giuseppe Garibaldi

3. Saksan suurvallan tunnusmerkit:

Saksalainen propagandajuliste vuodelta 1888.

Sotilaallinen voima

- maavoimat
- laivasto

Kansallinen yhtenäisyys

koulutus
tiedotusvälineet
kansalaistoiminta

Teollinen perusta

- koulutus
- tutkimus
- rautatiet
- teräksen tuotanto
aseita varten

Siirtomaat

- teollisuuden
raaka-aineet
- tukikohdat
- siirtolaisuus

- Saksan synty 1871 horjutti Euroopan valtioiden voimatasapainoa ja johti suurvaltakilpailuun.
- Teollistuneimmat ja kansallisesti yhtenäisimmät Iso-Britannia, Ranska ja Saksa pärjäsivät suurvaltakilpailussa Italiaa, Itävalta-Unkaria ja Venäjää paremmin.

2. Minkäläisen kuvan pilapiirros antaa Saksan keisarista?

Minkälaisen kuvan pilapiirros antaa Saksan keisarista?

Sotaisan kuvan:

- Kädessä on miekka ja pistooli ja lisäksi selässä kivääri. Vyöllä on vielä pistooli ja puukko.
- Päässä on saksalainen kypärä, jossa on tunnusmerkkinä Saksan kotka.
- Räjähdyspilvet ja keisarin liittäminen taistelulukenttään lisäävät sotaisuuden vaikutelmaa.

Miten vaikutti Euroopan tilanteeseen?

- Heikensi Euroopan tasapainoa.
- Sai muut valtiot solmimaan liittoja keskenään Saksaa vastaan.
 - Tämän vuoksi Wienin kongressin luoma järjestelmä murtui.
- Saksa pelkäsi Ranskan revanssia, liittoutui Itävalta-Unkari kanssa.

EUROOPPA 1800-luvulla

NATIONALISMI

- Menneisyys
- Kulttuuri
- Tavat
- Instituutiot
- Kieli/kielet
- Uskonto
- Käsitys itsestä
-

LIBERALISMI

Yksilön vapaudet ja oikeudet;

- Omistus
- Äänioikeus
- Mielipiteenvapaus
- Kokoontuminen
- Ammatinharjoittaminen
-

TAANTUMUS
= **KONSERVATISMI**

SOSIALISMI

Työväestön oikeudet ja olot (palkka, olosuhteet, työaika...)

Aatteiden vaikutus 1800-l kansainvälisessä politiikassa?

1. Nationalismi vahvistui ja kansat alkoivat korostaa omaa paremmuuttaan.

- Itävalta-Unkarissa nationalismi voimakasta – monia vähemmistökansallisuuksia.
- Italian ja Saksan valtioiden syntyminen!

2. Liberalismi ajoi porvariston oikeuksia ja horjutti maiden sisäistä tasapainoa (mielenosoituksia ja vallankumousyrityksiä).

3. Sosialismi ajoi työväen oikeuksia.

4. Vastareaktiona vahvistui konservatismi.